

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1060/2009 om kreditvärderingsinstitut"

KOM(2011) 747 slutlig – 2011/0361 COD

(2012/C 181/13)

Föredragande: **Viliam PÁLENÍK**

Den 13 december och den 30 november 2011 beslutade rådet respektive Europaparlamentet att i enlighet med artiklarna 114 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1060/2009 om kreditvärderingsinstitut"

COM(2011) 747 final – 2011/0361 (COD).

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 7 mars 2012.

Vid sin 479:e plenarsession den 28–29 mars 2012 (sammanträdet den 29 mars) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 118 röster för, 32 röster emot och 15 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Detta yttrande har utarbetats med anledning av ett förslag från kommissionen som syftar till att åtgärda allvarliga brister i fråga om överblickbarhet, oberoende, intressekonflikter och kvalitet när det gäller processen för kreditbetyg och kreditvärderingar. Kommittén ställer sig positiv till den strävan att undanröja dessa problem som kännetecknar förslaget till förordning, men anser att kommissionens reaktion på den situation som har uppstått är sen och inte tillräckligt långtgående.

1.2 Kreditvärderingsinstituten spelar en viktig roll på de globala finansmarknaderna, eftersom många marknadsaktörer använder deras kreditvärderingar. De har härigenom ett stort inflytande på initierade investerings- och finansieringsbeslut. Kreditvärderingsverksamheten måste därför bedrivas i enlighet med principerna om integritet, överblickbarhet, ansvar och goda styrelseformer, och den gällande förordningen om kreditvärderingsinstitut har redan bidragit till detta i hög grad.

1.3 Marknaderna kan inte reglera sig själva och därför måste det införas så strikta regler som möjligt, med motsvarande nivå på genomförande och tillsyn. Av förslaget till förordning framgår dock inte tydligt hur detta genomförande ska ske. EESK hyser för övrigt starka tvivel om att man kan uppnå de eftersträvarde resultaten bara genom att skärpa bestämmelserna. Tvärtom skulle detta bidra till att ytterligare minska de olika tillsynsorganens ansvar, medan dessa organ i stället borde involveras mer i bedömningen av de värderingar som instituten utfärdar.

1.4 Den europeiska ram som presenteras i förslaget till förordning bör i största möjliga utsträckning vara grundad på förhandlingar på G20-nivå, så att det tillämpas liknande bestämmelser också i dessa stater och så att det inte råder några motstridigheter på global nivå.

1.5 För att öka mångfalden av kreditvärderingar föreslås obligatorisk rotation för de kreditvärderingsinstitut som tillhandahåller dem. Vi ställer oss dock tveksamma till om denna regel kommer att leda till önskat resultat.

1.6 Ett av de grundläggande problemen är trovärdigheten i de kreditvärderingar som kreditvärderingsinstituten gör. Dessa har vanligtvis sitt säte i USA och är föremål för många intressekonflikter. Kommittén uppmanar därför kommissionen att inrätta ett oberoende europeiskt kreditvärderingsinstitut, som kan utföra statsskuldsvärderingar i det allmänna intresset. Kreditvärderingsinstitutens oförmåga att förutsäga den framtida utvecklingen har också allvarligt skadat deras trovärdighet. Trots tydliga signaler från marknaden och den ekonomiska utvecklingen har de varken haft förmåga eller intresse att identifiera investeringsriskerna i tid, och i många fall har de misslyckats i sin grundläggande uppgift.

1.7 Framför allt deras oförmåga att ta fram relevanta prognoser om framtidsutvecklingen och det faktum att kreditvärderingarna ofta blir självuppfyllande profetior gör att man måste fokusera mer på bristen på insyn i de metoder som kreditvärderingsinstituten tillämpar i sina kreditvärderingar.

1.8 Kommittén hyser allvarliga tvivel om oberoendet i kreditvärderingarna och är tvärtom övertygad om att de delvis är beroende, framför allt på grund av modellen där emittenten betalar. Framför allt emittenten har ju ett intresse av att kreditbetyget blir så högt som möjligt, och detta ger anledning till vissa tvivel om oberoendet i värderingen. Bakom en sådan värdering döljer sig ofta en spekulationsmanöver som bygger på den effekt som publiceringen av värderingen kan ge upphov till.

1.9 Man måste framhålla vikten av att alla de punkter som tas upp i förslaget inte bara blir tomma ord utan verkligen genomförs, på både europeisk och nationell nivå. Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) måste ha tillräckliga medel för att kunna se till att dessa bestämmelser respekteras.

1.10 I detta sammanhang välkomnar EESK de ändringar som rör kreditvärderingsinstitutens civilrättsliga ansvar och uppmanar kommissionen att säkerställa ett effektivare skydd för konsumenterna av finansiella produkter genom att skapa effektiva prövningsmekanismer som gör det möjligt för konsumenterna att hävda sina rättigheter och få ersättning, utan att detta berör de sanktioner som tillsynsorganet ålägger kreditvärderingsinstitutet.

1.11 Ett annat grundläggande problem är intressekonflikterna, och förslaget innehåller ett antal åtgärder för att lösa detta problem. EESK framhåller återigen att det inte räcker med dessa åtgärder för att uppnå det mål som har fastställts. Detta beror på modellen där emittenten betalar, framför allt i de fall där värderingarna görs på beställning eller avser stater. Negativa kreditbetyg och kreditutsikter för statsskulder gynnar dem som köper obligationer genom högre räntesatser och riskpremier. Om dessa köpare är identiska med de "emittenter" som betalar kreditvärderingsinstitutet för att bedöma deras finansiella instrument skulle detta kunna skapa en intressekonflikt.

1.12 Kommittén ställer sig positiv inte bara till strävan i förslaget att undanröja ett antal problem (överblickbarhet, intressekonflikter, oberoende och konkurrens) och att skärpa tillsynen över den verksamhet som kreditvärderingsinstitutet bedriver i egenskap av viktiga aktörer på finansmarknaderna, utan också till att 2011 års förordning även behandlar andra viktiga frågor, framför allt frågan om att skapa en europeisk ram för tillsyn över kreditvärderingsinstitutet⁽¹⁾.

1.13 Enligt EESK:s mening är frågan om kreditvärderingsinstitut inte bara en rättslig utan snarare en politisk angelägenhet. Utöver bättre och begränsade regler är därför det bästa sättet att skydda statsskulden från de ofta ödesdiga konsekvenserna av institutens värderingar att

- förbjuda kreditvärderingsinstitutet att göra statsskuldsvärderingar,
- utöka Europeiska centralbankens mandat för att jämställa den med alla andra centralbanker i världen och undanröja dess nuvarande nackdelar,
- förbättra den nuvarande förvaltningen av euroområdet statsskuld (se yttrande ECO/307 – CESE 474/2012).

⁽¹⁾ EESK:s yttrande om Kreditvärderingsinstitut, EUT C 54, 19.2.2011, s. 37.

2. Motivering

2.1 I nuläget blir förtroendekrisen allt djupare och denna hänger samman med den föregående bankkrisen, som i sin tur berodde på allvarliga brister i bestämmelserna om och tillsynen över finansinstitutet och som EU snabbt och korrekt reagerade på genom att anta förordning (EG) nr 1060/2009. Denna nya kris visar att det finns en mängd aktiviteter med koppling till bestämmelserna om och tillsynen över finansinstitutet där det krävs ännu större effektivitet. I förordning (EG) nr 1060/2009 om kreditvärderingsinstitut fastställs stränga regler för kreditvärderingsinstitutets agerande, framför allt i syfte att minska riskerna för intressekonflikter och värna om hög kvalitet och överblickbarhet när det gäller värderingar och värderingsförfaranden.

2.2 Man får inte glömma att kreditvärderingsinstitutet inte kan förutsäga den faktiska framtidsutvecklingen, och detta innebär att de har ett rentav skadligt inflytande på staternas ekonomi. Listan över fel som har gjorts av dessa kreditvärderingsinstitut är lång, och vi ska bara nämna några:

- 1975 fick staden New York ett mycket positivt kreditbetyg precis innan staden förklarade sig ha gått i konkurs (ställdes in betalningarna).
- Något senare försäkrade kreditvärderingsinstitutet Standard and Poor's investerarna om att Orange County (Kalifornien) hade en sund ekonomi och ett gott styre trots att 2 miljarder dollar därefter gick upp i rök till följd av spekulationer med derivat. Detta gjorde att institutet ställdes inför en mängd rättsprocesser⁽²⁾.
- Liknande fall som kan nämnas är hedgefonden Long Term Capital Management, Bank of Credit and Commerce International (BCCI), de amerikanska sparbankernas krasch och de bedrägerirelaterade konkurserna för Enron, Worldcom, Tyco m.fl. och för övrigt också Lehman Brothers⁽³⁾.
- Under tiden fram till finanskrisen gav kreditvärderingsinstitutet till och med de mest tveksamma formerna av hypotekderivat (s.k. *subprime*) betyget AAA och övertygade därigenom investerare, däribland pensionsfonder, att köpa dem i stora mängder⁽⁴⁾.
- Innan finanskrisen bröt ut 2008 gav alla kreditvärderingsinstitut bästa betyg åt banker och fonder som innehade de mest värdelösa värdepappren, som hade konstruerats av spekulanter, såsom i fallet med det amerikanska försäkringsbolaget AIG⁽⁵⁾.
- I december 2009 gav Standard and Poor's den grekiska skulden betyget A-, dvs. samma betyg som för Estland, som under denna tid förberedde sig för att ansluta sig till euroområdet⁽⁶⁾.

⁽²⁾ Ibrahim Warde, "Ces puissantes officines qui notent les Etats", Le Monde diplomatique, februari 1997.

⁽³⁾ Marc Roche, "Le capitalisme hors la loi", Éditions Albin Michel 2011, s. 70.

⁽⁴⁾ Joseph E. Stiglitz, "Le triomphe de la cupidité", Les lignes qui libèrent 2010, s. 166.

⁽⁵⁾ Hervé Kempf, "L'oligarchie ça suffit, vive la démocratie", Éditions du Seuil, Paris 2011, s. 72.

⁽⁶⁾ Idem.

2.3 I nuläget, där hela Europa ruskas om av en skuldskris och vissa länder riskerar att gå i konkurs, är det mycket viktigt att kommissionen gör allt som står i dess makt för att stödja en ekonomisk återhämtning. Det föreliggande förslaget är ett lämpligt instrument till stöd för denna strävan, men det borde vara mer ambitiöst.

2.4 Frågan om värderingar av staters offentliga skulder behandlas inte tillräckligt ingående i förslaget. Dessa värderingar är tvivelaktiga eftersom länder med liknande betyg ändå betalar olika räntor. Detta är orsaken till den ännu obesvarade frågan om det politiska värdet av dessa värderingar från kreditvärderingsinstitutet.

2.5 I ett samrådsdokument (7), som var resultatet av ett offentligt samråd under 2010, presenterade kommissionen ett antal lösningar på problemet med att marknadsaktörer förlitar sig alltför mycket på kreditbetygen. Kommissionen framhöll att investeringsbolagen själva bör göra en oberoende bedömning av kreditriskerna samt att man bör stödja ökad konkurrens på kreditvärderingsmarknaden och införa civilrättsligt ansvar för kreditvärderingsinstitutet. Kommissionen presenterade också ett antal lösningar på de potentiella intressekonflikter som tillämpningen av modellen där emittenten betalar leder till.

2.6 Många av deltagarna i de offentliga samråd som kommissionen anordnade mellan den 5 november 2010 och den 7 januari 2011 uttryckte oro för den överdrivna och till och med mekaniska tilltron till kreditbetygen och uttryckte också sitt stöd för en successiv minskning av hänvisningarna till kreditbetyg i lagstiftningen. Samtidigt framhöll de att en viktig del av arbetet med att finna en lämplig lösning är att finna lämpliga instrument som ersätter dem.

2.7 Europaparlamentet, som den 8 juni 2011 antog en icke lagstiftande resolution om kreditvärderingsinstitut (8), anser också att det finns ett behov av att förbättra lagstiftningsramen för kreditvärderingsinstitutet och vidta lämpliga åtgärder för att minska den alltför stora tilltron till kreditbetyg.

2.8 Europeiska rådet kom den 23 oktober 2011 (9) fram till att en stärkt reglering av finansmarknaderna fortfarande är en central prioritering för EU och ställde sig positiv till att så mycket hade uppnåtts sedan 2008 tack vare reformen av reglerings- och tillsynsramen. Europeiska rådet efterlyste dock ytterligare insatser för att identifiera och avhjälpa svaga punkter i finanssystemet i syfte att förebygga framtida kriser.

2.9 På det internationella planet lade rådet för finansiell stabilitet (FSB) i oktober 2010 fram principer för att minska myndigheters och finansinstituts användning av kreditbetyg från kreditvärderingsinstitut (10). Enligt principerna bör hänvisningar till sådana kreditbetyg i lagstiftningen flyttas eller ersättas, om det finns lämpliga alternativa standarder för kreditvärdighet.

Investorer bör också göra sina egna kreditvärderingar. Dessa principer godkändes på G20:s toppmöte i Seoul i november 2010.

2.10 Detta gjorde det nödvändigt att ändra och komplettera förordning (EG) nr 1060/2009 om kreditvärderingsinstitut, framför allt i syfte att minska de potentiella riskerna i samband med den alltför stora tilltron till kreditbetyg bland aktörerna på finansmarknaden, den höga koncentrationen på marknaden för kreditbetyg, införandet av ett civilrättsligt ansvar för kreditvärderingsinstitutet gentemot investerare, intressekonflikter till följd av modellen där emittenten betalar och kreditvärderingsinstitutets aktieägarstruktur.

3. Sammanfattning av ändringarna i förordning (EG) nr 1060/2009

3.1 Utvidgning av tillämpningsområdet för förordningen så att kreditutsikter omfattas

3.1.1 Kommissionens förslag utvidgar tillämpningsområdet för reglerna om kreditbetyg så att de i relevanta fall även omfattar "kreditutsikter". Betydelsen av kreditutsikter för investerare och emittenter samt deras inverkan på marknaden är att jämföra med kreditbetygens betydelse och effekter. Kreditvärderingsinstitutet ska därför framför allt offentliggöra den tids horisont inom vilken de förväntar sig en förändring av kreditbetyget.

3.2 Ändringar när det gäller användningen av kreditbetyg

3.2.1 Förslaget till förordning om kreditvärderingsinstitut innehåller också en bestämmelse om att vissa finansinstitut ska ha en skyldighet att göra egna kreditriskbedömningar i syfte att minska sin alltför stora och till och med mekaniska tilltro till enbart externa kreditbetyg när de bedömer kreditvärdigheten hos tillgångar.

3.3 Ändringar när det gäller kreditvärderingsinstitutets oberoende

3.3.1 Kreditvärderingsinstitutets oberoende måste stärkas i förhållande till den nuvarande modellen där emittenten betalar, och detta på ett sådant sätt att tillförlitligheten i kreditbetygen ökar.

3.3.2 En regel som stärker oberoendet genom att intressekonflikter undanröjs är att en delägare eller aktieägare i ett kreditvärderingsinstitut som äger minst 5 % i detta inte får äga 5 % eller mer i ett annat kreditvärderingsinstitut, om inte institutet i fråga ingår i samma grupp.

3.3.3 Det införs en rotationsregel för sådana kreditvärderingsinstitut som anlitas av en emittent för att utfärda kreditbetyg som avser antingen emittenten själv eller dennes låneinstrument. Det gamla kreditvärderingsinstitutet ska också överlämna all dokumentation med relevanta uppgifter till det nya institutet.

(7) http://ec.europa.eu/internal_market/securities/docs/agencies/summary-responses-cra-consultation-20110704_en.pdf.

(8) <http://www.europarl.europa.eu/oel/FindByProcnum.do?lang=en&procnum=INI/2010/2302>.

(9) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressd/ta/en/ec/125496.pdf.

(10) http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_101027.pdf.

3.3.4 Samtidigt anpassas regeln om intern rotation av medarbetare, så att analytikerna inte ska kunna flytta till ett annat kreditvärderingsinstitut tillsammans med en kundakt.

3.3.5 Ett kreditvärderingsinstitut bör inte utfärda kreditbetyg om det föreligger intressekonflikter till följd av att personer deltar som innehar mer än 10 % av kapitalet eller rösterna i institutet eller innehar en annan viktig ställning.

3.3.6 Personer som innehar mer än 5 % av kapitalet eller rösterna i kreditvärderingsinstitutet, eller som har en viktig ställning, bör inte få tillhandahålla konsult- eller rådgivningstjänster till den enhet som kreditvärderas.

3.4 *Ändringar när det gäller upplysningar om kreditvärderingsinstitutens metoder, kreditbetyg och kreditutsikter*

3.4.1 Kommissionen föreslår förfaranden för att utarbeta nya kreditvärderingsmetoder eller ändra befintliga metoder. I samband med detta måste dock också samråd ske med berörda parter. Esma ska i egenskap av behörigt organ bedöma de nya metodernas överensstämmelse med gällande krav, och metoderna får inte börja tillämpas förrän Esma har godkänt dem.

3.4.2 Om det upptäcks fel i metoderna ska kreditvärderingsinstitutet ha en skyldighet att korrigera dem och underrätta Esma, de kreditvärderade enheterna och allmänheten generellt om sådana felaktigheter.

3.4.3 Emittenten ska åtminstone en hel arbetsdag innan kreditbetyget eller kreditutsiktterna offentliggörs underrättas om de huvudskäl som ligger till grund för värderingen, så att de hinner upptäcka eventuella felaktigheter i kreditbetyget.

3.4.4 Kreditvärderingsinstitutet ska lämna ut uppgifter om alla enheter eller låneinstrument som har överlämnats till dem för en första översyn eller ett preliminärt kreditbetyg.

3.5 *Ändringar när det gäller kreditbetyg på statspapper*

3.5.1 I en strävan att förbättra kvaliteten på kreditbetygen på statspapper kommer reglerna för dessa att skärpas, och bedömningarna ska ske oftare, minst en gång var sjätte månad.

3.5.2 För att öka överblickbarheten och användarnas förståelse har kreditvärderingsinstitutet en skyldighet att offentliggöra en fullständig värderingsrapport när de utfärdar och ändrar kreditbetyg på statspapper.

3.5.3 Kreditvärderingsinstitutet ska även lämna specificerade uppgifter om sin omsättning, inklusive uppgifter uppdelade efter avgifter för olika tillgångsklasser. Dessa uppgifter bör göra det möjligt att bedöma i vilken utsträckning kreditvärderingsinstitutet använder sina resurser för att utfärda kreditbetyg på statspapper.

3.6 *Ändringar när det gäller jämförbarheten avseende kreditbetyg och avgifter för kreditbetyg*

3.6.1 Alla kreditvärderingsinstitut ska ha en skyldighet att underrätta Esma om sina kreditbetyg. Esma offentliggör de

tillgängliga kreditbetygen på låneinstrumenten i form av ett europeiskt kreditindex (Eurix).

3.6.2 Esma kommer att få möjlighet att för kommissionen utarbeta förslag till tekniska standarder avseende en harmoniserad bedömningsskala. Alla kreditbetyg ska följa samma standarder så att det blir enklare att jämföra dem.

3.6.3 Avgifterna för att tillhandahålla kreditbetyg får inte vara diskriminerande eller knutna till några villkor. De ska alltså grunda sig på faktiska kostnader och överblickbara prissättningskriterier. De får inte vara beroende av resultatet av värderingen. Kreditvärderingsinstitutet ska varje år överlämna en förteckning över de avgifter som man har tagit ut av varje kund för enskilda tjänster.

3.6.4 Esma ska också övervaka marknadskoncentrationen, riskerna till följd av hög koncentration och effekterna på finanssektorns allmänna stabilitet.

3.7 *Ändringar när det gäller kreditvärderingsinstitutets civilrättsliga ansvar gentemot investerare*

3.7.1 Med de nya bestämmelserna föreslår kommissionen att det ska bli möjligt att framföra skadeståndskrav för skada som har vållats genom att ett institut avsiktligt eller till följd av grov oaktsamhet åsidosätter sina skyldigheter enligt förordningen om kreditvärderingsinstitut, i det fall där denna överträdelse har påverkat det kreditbetyg som investeraren har förlitat sig på.

3.8 *Övriga ändringar*

3.8.1 Förordningen har på ett antal punkter som rör kreditvärderingsinstitutet på lämpligt sätt utvidgats så att den också omfattar "certifierade" kreditvärderingsinstitut i tredje länder.

4. **Allmänna kommentarer**

4.1 Kommissionens förslag innebär att Europaparlamentets och rådets gällande förordning (EG) nr 1060/2009 på lämpliga ställen ändras och kompletteras, framför allt när det handlar om den alltför stora tilltro som aktörerna på finansmarknaden har till kreditbetygen, den höga koncentrationen på marknaden för kreditbetyg, kreditvärderingsinstitutets civilrättsliga ansvar gentemot investerare, intressekonflikter till följd av modellen där emittenten betalar samt kreditvärderingsinstitutets aktieägarstruktur. Kommittén framhåller dock att förordningen till vissa delar inte är tillräckligt specifik och att vissa delar är vaga. Kommittén hoppas att den slutliga versionen av förordningen i de fall där detta är möjligt och önskvärt kommer att vara mer konkret, tydligare och mindre tvetydig.

4.2 Kommittén hyser vissa tvivel om den verkliga tillförlitligheten i och tilltron till framtida egna kreditbetyg, eftersom investerarna för närvarande framför allt förlitar sig på kreditbetyg från etablerade kreditvärderingsinstitut med säte utanför EU. Om finansinstitutet fortsätter att förlita sig på dessa kreditbetyg är den föreslagna förordningen dömd att misslyckas. Dessutom är det fortfarande oklart hur kommissionen tänker tvinga fram sådana egna bedömningar.

4.3 Samma sak kan också sägas om den föreslagna rotationsregeln: Även om denna regel leder till att det uppstår ett nytt institut, som skulle bidra till ökad mångfald av bedömningar, kan man utgå ifrån att detta nya institut också kommer att påverkas av de etablerade kreditvärderingsinstitutet och att den förväntade mångfalden av bedömningar alltså inte kommer att bli verklighet.

4.4 Kommittén hyser allvarliga tvivel om oberoendet i kreditvärderingarna, framför allt på grund av modellen där emitenten betalar, och detta gäller även kreditbetyg för stater, vilka påverkar den ränta som suveräna stater betalar till finansinstitutet och andra köpare av deras skuld. EESK förslår därför att kommissionen börjar hantera de finansiella marknadernas funktionssätt som en helhet och vidtar åtgärder för att åstadkomma en striktare reglering av dem.

4.5 EESK stöder idén om att övervaka ersättningen till enskilda analytiker och om att denna ersättning ska vara oberoende av resultaten av kreditvärderingen. Det är dock inte tydligt vilka konkreta steg Esma skulle vilja ta för att övervaka respekten för detta förslag, och kommittén föreslår därför att denna punkt utvecklas vidare.

5. Särskilda kommentarer

5.1 EESK understryker återigen att man måste se till att den fastställda rättsliga ramen respekteras, framför allt genom att man fastställer sanktioner som ska gälla även ledningen och de ansvariga för europeiska och internationella tillsynsmyndigheter på finansmarknadsområdet som inte följer reglerna, med tanke på de skador som deras passivitet orsakar bankerna och den sunda finansvärlden, liksom ekonomin, företagen och medborgarna.

5.2 Kommittén ställer sig positiv till de ökade insatserna för att skydda konsumenterna av finansiella produkter genom att man inför ett civilrättsligt ansvar för kreditvärderingsinstitutet. Europaparlamentet och rådet har tagit hänsyn till ett tidigare EESK-yttrande i denna fråga⁽¹⁾. Ändå bör denna punkt utvecklas vidare och göras klart tydligare. Den bör också tydligt knytas till de sanktioner som Esma kan ålägga.

5.3 EESK hyser vissa tvivel om strävan i förordningen att öka konkurrensen på marknaden för kreditvärderingar genom att införa en harmoniserad bedömningskala. Vi stöder dock detta steg i den mån som det handlar om att göra det lättare att jämföra kreditbetygen.

5.4 I strävan efter en högre grad av kvalitet, överblickbarhet, oberoende, mångfald av bedömningar och konkurrens i utbudet av kreditvärderingar måste kommissionen inrätta ett oberoende europeiskt kreditvärderingsinstitut, som skulle utfärda oberoende av statsskulden för att skydda det allmänna intresset.

5.5 EESK håller med om att det måste införas vissa begränsningar i ägandestrukturen hos kreditvärderingsinstitutet så att

de enskilda instituten uppfattas som oberoende, även om EESK skulle föredra garantier för fullt oberoende. Man måste också se till att ingen investerare äger mer än en viss andel av kreditvärderingsinstitutets kapital, inte heller indirekt.

5.6 EESK befarar att inte heller sådana riskbedömningar som görs av aktörerna på finansmarknaderna själva eller en minskad tilltro till externa kreditbetyg kan garantera att aktörerna på finansmarknaderna fattar objektiva beslut och att mångfalden av bedömningar ökar. EESK ställer sig också tveksam till om mindre finansinstitut har den kapacitet som krävs för att inrätta de analytiska enheter som skulle göra dessa bedömningar.

5.7 EESK hyser viss oro när det gäller möjligheterna att tillämpa principen om civilrättsligt ansvar på kreditvärderingsinstitutet, med tanke på att de många gånger har utfärdat felaktiga kreditbetyg men hittills endast i mycket få fall varit tvungna att ta på sig ansvaret för sina fel. Kommittén är därför inte övertygad om att denna bestämmelse kan ändra den nuvarande situationen. Man bör också se till att på ett så konsekvent och effektivt sätt som möjligt stärka det civilrättsliga ansvaret hos de institut som använder sig av kreditbetyg när de tillhandahåller vissa tjänster, t.ex. banker som tillhandahåller investeringsrådgivning.

5.8 Man måste fokusera på att se över tillsynen över kreditvärderingsinstitutet, eftersom denna för närvarande är otillräcklig och borde bli mer systematisk, konsekvent och så omfattande som möjligt.

5.9 De föreslagna reglerna om intressekonflikter är nödvändiga men förslaget är inte tillräckligt konkret på punkterna i fråga. Därför bör de utvecklas vidare, framför allt när det handlar om att fastställa skyldigheterna hos de enskilda institut som övervakar respekten för dessa regler.

5.10 EESK har dragit en liknande slutsats i fråga om den tekniska sidan och sättet att definiera det europeiska kreditindexet (Eurix) och ställer sig därför tveksam till om ett sådant index kan ge någon ytterligare information.

5.11 I förslaget talas det om kreditbetyg för stater men det innehåller ingen exakt definition av vad som menas med "stat". En stats finansiella situation påverkas nämligen också av dess sociala fonder och sjukförsäkringsfonder, som direkt eller indirekt hänger samman med statsbudgeten. Medborgarna har rätt att få veta om det finns risk för att det saknas täckning för deras sjukvårdsbehov och sociala behov.

5.12 Kreditvärderingarna av stater måste vara mycket noggrant definierade eftersom de påverkar många aspekter av hur en stat fungerar på finansmarknaderna. Därför måste kommissionen ägna större uppmärksamhet åt frågan om kreditvärderingar av statspapper och utveckla denna fråga närmare.

⁽¹⁾ EESK:s yttrande om Kreditvärderingsinstitut, EUT C 54, 19.2.2011, s. 37.

5.13 En av de främsta ännu olösta frågorna är att kreditvärderingsinstitutet inte är tillräckligt oberoende. Detta beror framför allt på tillämpningen av modellen där emittenten betalar och där kreditbetygen utarbetas för att passa emittenten och inte för investerarnas behov. Rotationsregeln är inte tillräcklig som regleringsåtgärd för att minska effekterna av modellen där emittenten betalar. Kommittén föreslår därför att man överväger ett annat sätt att begränsa emittenternas möjligheter att välja ett kreditvärderingsinstitut efter egna behov.

5.14 Enligt EESK:s åsikt är rotationsregeln inte tillräckligt långtgående för att uppfylla de förväntningar som skulle uppstå om den infördes, särskilt vad gäller skapandet av tillräckligt många nya marknadsmöjligheter. Därför anser kommittén att förordningen borde fastställa kortare perioder där emittenten kan använda sig av samma kreditvärderingsinstituts tjänster eller längre perioder där den inte kan det. En annan möjlig lösning är att kreditvärderingsinstitutet väljs ut genom lottdragning. EESK föreslår också att ordet "consecutive" stryks i frasen "ten consecutive rated debt instruments" i berörda artiklar. [Denna strykning berör inte den svenska versionen, "tio av emittentens kreditvärderade låneinstrument"; översättarens anmärkning.]

Bryssel den 29 mars 2012

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Staffan NILSSON

BILAGA

till yttrandet från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Följande text i facksektionens yttrande avlogs till förmån för ett ändringsförslag som antogs av plenarförsamlingen, men fick minst en fjärdedel av rösterna.

Punkt 5.4

"5.4 I strävan efter en högre grad av kvalitet, överblickbarhet, oberoende, mångfald av bedömningar och konkurrens i utbudet av kreditvärderingar måste kommissionen inrätta ett oberoende europeiskt kreditvärderingsinstitut, som skulle utfärda oberoende kreditbetyg (som emittenterna skulle betala för) men som inte skulle utfärda kreditbetyg för länder, så att möjliga misstankar om intressekonflikter föregrips."

Denna text i facksektionens yttrande avlogs med 78 röster emot, 55 röster för och 13 nedlagda röster.
